

Врз основа на законот за водите (Службен весник на РМ бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16), Законот за снабдување со вода за пиење и одведување на урбани отпадни води. (сл.весник на РМ бр 68/04, 28/06, 103/08, 17/11, 54/11, 163/13, 10/15, 147/15 и 31/16), Одлуката за комунален ред (Сл.гласник бр. 8 од 28.06.2013 г.) и член 14 од Статутот на Општина Крива Паланка, (Службен гласник на Општина Крива Паланка, бр 08/10, 08/14, 02/18 и 03/19) Советот на Општина Крива Паланка, на седницата одржана на 27.11.2020 год., донесе

ПРОГРАМА
за изградба, реконструкција и одржување на локалната
водоводна и канализациона мрежа во Општината Крива Паланка за 2021
година

Вовед

Со оваа Програма се предвидуваат активностите за наредната година кои ќе бидат преземени од страна на општина Крива Паланка и ЈП Комуналец во насока на изградба, доизградба, реконструкција и одржување на водоводната и канализациона мрежа, како и осовременување на начинот на мерењето, мониторингот и наплата на услугите од страна на ЈП комуналец како надлежен субјект за стопанисување и управување со мрежата.

Проектирањето, изградбата и одржување на хидротехнички објекти е во согласност и со Законот за просторно и урбанистичко планирање, Законот за градење и др. материјални закони кои ја третираат оваа област.

Врз основа на горенаведените закони, како и Законот за комунални дејности (Сл. весник на РМ бр.95/2012) општина Крива Паланка има донесено Одлука за комунален ред и нејзино спроведување на подрачјето на општина Крива Паланка (Сл.гласник бр.8/2013) со што уште подетално се уредени начинот на организирање и вршење на комуналните дејности како и мерките за спроведување на комуналниот ред за физички и правни лица на подрачјето на општината, а кои се однесуваат на водоснабдување и одведување на отпадни води.

Водите, како добра од општ интерес, се во сопственост на Република Македонија и уживаат посебна заштита на начин и под услови определени со закон.

Води се површинските води, вклучувајќи ги и постојаните водотеци или водотеците во коишто повремено тече вода, езерата, акумулациите, изворите и подземните води; Површински води се сите проточни и непроточни води на површината на земјата; Подземни води се водите коишто се наоѓаат под површината на земјата во зоната на сатурација и се во директен контакт со површината или со потслоевите;

Водите не се предмет на правото на сопственост на физички и правни лица, без оглед на правниот режим на земјиштето на коешто се наоѓаат. Користење на водите ги опфаќа активностите на акумулирање, зафаќање, црпење, пренасочување на површинските и на подземните води, како и активностите на одведување и испуштање, како и другите дејства врз водите. Користењето на водата е во обем, под услови и на начин определени со закон, како и во согласност со актите донесени врз основа на закон.

Акумулирањето, зафаќањето, црпењето, користењето, пренасочувањето, одведувањето и испуштањето, како и другите дејства врз водите се вршат под услови, на начин и во постапка утврдени со закон. Забрането е секако испуштање на отпадни води, материји и супстанции во водите освен под услови, на начин и во постапка определени со закон.

Заради остварување на јавниот интерес при користењето на водите, како и заради остварувањето на правата и обврските на правните и на физичките лица да користат или испуштаат води, правото на користење на водите од водните тела и правото на испуштање во водните тела, се доделува водно право на правните и на физичките лица под услови и на начин утврдени со закон. Правното или физичкото лице се стекнува со водно право врз основа на дозвола за користење на водата и дозвола за испуштање во вода.

Водостопански услуги се сите услуги со коишто се обезбедува зафаќање, црпење, акумулирање, третман и дистрибуција на површинските или на подземните води, или собирање и прочистување на отпадните води кои се одведуваат во површинските води;

Урбана отпадна вода е отпадната вода од домаќинствата или мешавина од отпадната вода од домаќинствата и индустриската отпадна вода и/или водата од врнежи;

Река е внатрешно водно тело коешто постојано или повремено тече по површината на земјата, но коешто може во дел од својот тек да тече и под земја;

Рецепиент е водно тело, крајбрежно земјиште и водни живеалишта кои ги примаат испуштените води согласно со членот 79 од овој закон, како и канализационите системи и системите за одводнување во кои се испуштаат води, доколку истите не се вклучени во заеднички систем за одведување и за третман на отпадни води.

1. Локална водоводна мрежа

Општи напомени

Како што беше погоре споменато, водата е природно богатство кое мора да се цени и чува, особено во услови кога светот се повеќе и повеќе се соочува со недостиг на здрава и квалитетна вода за пиење, а последиците од климатските промени во иднина ќе бидат се поизразени.

Поради специфичната конфигурација на земјиштето и теренот на кој се простира Крива Паланка, водоснабдувањето во градот и околните населби во изминатиот период се решавал парцијално. Главниот извор и доводни цевководи потекнуваат од м.в. Калин Камен од каде водата доаѓа до главниот резервоар, а потоа гравитационо се дистрибуира кон резервоарите во високите зони Лев и Десен брег на Крива Река. Мрежата во градското подрачје е постојано проширувана и доградувана, со што и водоснабдувањето значително е подобро. Треба да се има во предвид дека во тој период како материјал за изградба на цевководите воглавном биле користени азбестно-цементни цевки, поретко керамички или челични, кај кои имајќи го во предвид долгиот временски период на експлоатација и векот на траење, константно се јавуваат оштетувања во мрежата кои предизвикуваат се почести проблеми и дефекти во водоводната мрежа. Од тие причини, во изминатиот период дел од примарната водоводна мрежа во градот беше реконструирана и донекаде овој проблем беше ублажен, но сепак во останатиот дел од примарната и во најголем дел од секундарната мрежа соочени сме со појава на загуби во мрежата и проблеми со квалитетот и квантитетот на испорака на водата за пиење до домаќинствата во тие делови од градот.

За надминување на оваа состојба Општината Крива Паланка и јавното комунално претпријатие "Комуналец" во минатото преземале повеќе мерки за делумна реконструкција на цевководите, доградба на системот и изградба на нови објекти за водоснабдување (бунари).

Постоечката локална водоводна мрежа се градела преку повремено обезбедување на финансиски средства од разни меѓународни фондови и програми, државни институции, странски и домашни донации, средства на локалното население, како и крајни корисници, каде Општината учествувала со извесни средства и ја обезбедувала потребната техничка документација и добивање на неопходните одобренија и согласности;

Покрај дотогаш изградената мрежа за водоснабдување која беше во ф-ја, во изминатите неколку години преку проектот на Владата и Министерството за транспорт и врски за „Водоснабдување и одведување на отпадни води“ се реализираа значајни проекти за долготрајно решавање на проблемот со водоснабдување.

-Беше ставен во ф-ја водоснабдителниот систем Станачка река, односно се реконструира зафатот на Станачка Река, доводот и се изврши доопремување и поврзување на Филтер станицата.

-Се направи издвојување на високата зона на десниот брег на Крива Река во посебна водоснабдителна зона со резервоар за обезбедување на доволни количини на вода и соодветен притисок за водоснабдување на истата.

-Се направи издвојување на високата зона на левиот брег на Крива Река во посебна водоснабдителна зона и резервоар за обезбедување на доволни количини на вода и соодветен притисок за водоснабдување на истата.

-Се изврши реконструкција на дел од мрежата во урбаното подрачје со замена на азбестно-цементните цевки со полиетиленски.

Посебен проблем представува водоснабдувањето на некои приградски населби и селата каде се изградени помали водоводи кои служат за водоснабдување на одредени маали, а кои се градени претежно од самите жители, без соодветна техничка документација, но кои се уште во функција и се единствен извор за водоснабдување на месното население.

Дел од ваквите водоводи не се целосно завршени, не е обезбедена контрола на потрошувачката и квалитетот на водата, не се поставени водомери, а особено не се ставени во рамноправна положба сите корисници, бидејќи тие што се на пониски нивоа имаат премногу вода, а оние кои се на повисоки нивоа воопшто немаат вода. Дел од вака изградените водоводи, иако и Општината и ЈП „Комуналец“ имаат вложено значителни финансиски средства, се уште ги одржуваат месните заедници и локалното население, т.е. самите корисници.

Месните заедници не може да изнајдат средства за одржување на квалитетот на водата, како и за тековно одржување на водоводите, ра истите иако се изградени во поново време се оставени на забот на времето, пропаѓаат многу бргу и под голем знак прашалник е и квалитетот на водата за пиење.

Според законската регулатива предвидена во Законот за снабдување со вода за пиење и одведување на урбани отпадни води (Сл.весник 68/2004 и измените), како и Законот за водите (Сл. весник 87/2008 и измените), Одлуката за комунален ред (Сл.гласник бр. 8 од 28.06.2013 г.) предвидено е со водоснабдителните системи да управува и да ги одржува јавно претпријатие.

Јавното претпријатие е должно редовно да го контролира квалитетот на водата, да испорачува квалитетна вода и да ги одржува водоводните системи во исправна состојба.

Vаквите активности во врска со водоводните системи беа предвидени и во помал дел беа реализирани и со Програмите за поранешните години.

Преземањето на сите поголеми селски водоводни системи од страна на Општината и нивно преодтстапување на стопанисување и одржување на ЈП „Комуналец“ треба да биде приоритет и да се интензивира и усогласи со законот што во крајна линија е за доброто на самото месно население, т.е самите корисници. Само на таков начин водоводите можат да се спасат од нивно рутирање и пропаѓање, да се има контрола на потрошувачката на вода со што ќе се задоволат потребите на сите корисници и само на тој начин ќе имаме контролирана исправна и здрава вода за пиење.

1.1 Проекти за водоснабдување предвидени за реализација преку грант од Владата на РМ и ЕИБ

Како што беше погоре споменато Преку реализацијата на проектот на Владата на РМ и ЕИБ „Водоснабдување и одведување на отпадни води“ од вкупно предвидените средства за општина Крива Паланка во износ од 1.238.971,00 евра (76.196.716,00 ден). Од тие средства преку досега реализираните 4 подпроекти искористени беа околу 760.000,00 евра, а во тек на

реализација е и последниот подпроект од оваа програма со која комплетно ќе бидат искористени предвидените средства, а тоа е:

-Проект за замена и инсталација на мерни инструменти и нивна интеграција во мобилна мрежа за далечинско отчитување комплет со надоградба, инсталација и конфигурација на опрема за отчитување во општина Крива Паланка.

Посебен проблем за ЈП Комуналец представува отежнатото отчитување на водомерите за регистрација на потрошената вода поради нивната дотраеност, делумна неисправност, како и достапност. Поради ова се јавува дисконтинуитет на месечните отчитувања, неточна и неажурна евиденција. ЈП Комуналец кое стопанисува со мрежата има губиток на дел од приходите по основ на дистрибуирана вода до домаќинствата и правните лица, како и зголемени трошоци за одржување.

Со проектот се планира имплементација на современа мерна техника, односно исфрлање од употреба на старите водомери и нивна замена со нови со можност за интегрирање во систем за далечинско отчитување. Со примена на водомери со далечинско отчитување ќе се овозможи ажурно и прецизно мерење на испорачаната вода до крајните корисници прибирање и обработка на податоците во софтверза отчитување, мониторинги визуелизација. Системот за далечинско отчитување на водомери функционира врз база на примање на сигнали од радио модули со радио врска кои се вградуваат на водомерите и се со батериско напојување со времетраење на батеријата од 10-15 години. Со поставување на ултразвучни водомери на повеќе локации на градската мрежа ќе може да се мери протокот на вода, со што ќе се овозможи откривање на дефекти во мрежата, губитоци и нелегални приклучоци.

Според добиените информации од страна на ЈП Комуналец кое е вклучено во реализација на проектот, досега се монтирани околу една третина од предвидените околу 4500 водомери, така да проектот ќе продолжи да се реализира и во наредната година.

1.2 Проекти за водоснабдување предвидени за реализација преку средства од Министерства, Агенции и др., Буџетот на општината и ЈП Комуналец

-Изградба на секундарна мрежа за водоснабдување во с. Луке (потпишан е договор со Изведувач и се очекува во најскоро време да се започне со реализација) Најголем дел од градежните работи зависно од временските услови може да завршат и до крајот на оваа година.

- Реконструкција и доизградба на водоводен систем кон с. Конопница со крак кон населба Мезовски Ливади (фазно) (овој проект е веќе аплициран за грант средства од преостанатите и неискористени пари од други општини и се надеваме дека ќе биде одобрен, барем за фазна изградба во зависност од доделените средства. (инаку вкупната вредност е околу 29 мил. денари)

- Поврзување на високата зона од нас. Домачки Дол со резервоар и мрежа во населба Баглак

-Доизградба и санација на веќе изградените водоводи во с. Конопница од захватите на Селска река

-Поврзување на главна водоводна мрежа со постоечки селски водоводи во с. Конопница

-Реконструкција на водоводна мрежа на делови од десен брег на Крива Река за кој е изработена техничка документација.

-Евидентирање и на други порано изградени локални водоводни системи во Општина Крива Паланка преку кои се снабдуваат со вода за пиење делови од населените места и нивно преземање и предавање на ЈП „Комуналец“ – Крива Паланка на понатамошно стопанисување и одржување.

-Реконструкција или санација на дел од селски водоводи кои не се преземени и со кои се уште управуваат месни заедници и режиски одбори, а во соработка со истите и со месното население.

1.3 Техничка документација за водоснабдување

Во изминатата година беше докомпетирана техничката докуменатација за Реконструкција и доизградба на водоводен систем кон с. Конопница со крак кон населба Мезовски Ливади и беше обезбедено одобрение за градење, а во тек е изработка на техничка документација за следниве проекти за водоснабдување.

-Изработка на техничка документација за водоводна мрежа на локалитет испод детска градинка Детелинка

-Изработка на техничка документација за водоводна мрежа во дел од с. Градец (кај поранешно школо)

-Изработка на техничка документација за водоснабдување на дел од локалитет Калин Камен (кофинансирано од приватни лица и фирми)

-Изработка на техничка документација за водоснабдување на дел од с. Конопница (реконструкција на водовод Вирови-Грамаѓе)

-Изработка на техничка документација за водоснабдување на дел од с. Мождивњак

-Докомпетирање на техничка документација за порано изготвени проекти за изградба и реконструкција на водоснабдителни системи.

-Изработка на нова техничка документација според барања и потреби на месни заедници, проценка на стручните служби од општината и ЈП Комуналец.

П Р И Х О Д И:

1.Влада на РМ -Проект „Водоснабдување и одведување на отпадни води“ *напомена: овие средства се грант и не одат преку буџетот на општината	44.400.000 ден.
2.Други извори на средства од државни институции	7.500.000 ден.
3. Буџет на Општината	2.000.000 ден.
4. Учество на ЈП „Комуналец“	1.200.000 ден.

ВКУПНО. 55.100.000 ден.

Р А С Х О Д И:

1.Инсталација на нови водомери *напомена: овие средства се грант и не одат преку буџетот на општината	29.400.000 ден.
Реконструкција и доизградба на водоводен систем кон с. Конопница со крак кон населба Мезовски Ливади (фазно) *напомена: овие средства се грант и не одат преку буџетот на општината	Очекувани средства 15.000.000
2.Поврзување на високата зона од нас. Домачки Дол со резервоар и мрежа во населба Баглак 3. (доколку се обезбедат средства од други извори)	6.000.000 ден.
3.Изградба на секундарна мрежа во с. Луке	2.500.000 ден.
4.Реконструкција и санација на постојни водоводи кои ќе бидат	1.000.000 ден.

превземени од Општината, односно ЈП Комуналец	
5. Изработка и доработка на техничка документација за водоводи	1.000.000 ден.
6. Експропријација	200.000 ден.

ВКУПНО 55.100.000,00

2. Локална канализациона мрежа

Во минатото канализациона мрежа е градена главно во урбаниот дел од градот, па поради тоа не се изготвуваше посебна Програма за канализациони системи, туку тоа беше третирано во склоп на Програмата за уредување на градежно земјиште. Бидејќи во поново време се започна со изградба на канализации и во дел од селските средини, се наложи потреба за изготвување на посебна Програма во рамките на која ќе бидат предвидени мерките и активностите поврзани со оваа област.

Урбаниот дел генерално е покриен со канализациона мрежа со приклучок на главните колектори или испуст директно во речните токови. Најголем проблем е што поради недостаток на финансиски средства во минатото не се довршени левиот и десниот колектор по течението на Крива Река и не е изградена предвидената пречистителна станица. Општината од неодамна има изработено Основен проект за продолжување на лев колектор и спојување на лев со десен колектор до Пречистителна станица. Во натамошниот период треба да се спроведе експропријација и да се направи проект за соодветна пречистителна станица, како и да се обезбеди другата потребна документација во смисла на дозволи, одобренија и сл.

Во минатото, како и кај водоснабдителните системи треба да се напомене дека надвор од градското подрачје се изградени само неколку парцијални канализациони водови во некои приградски населби и села со помало или поголемо учество на месното население за ограничен дел од население. Дел од нив се преземени и со нив стопанисува и ги одржува ЈП Комуналец, но поголем дел се уште се непредадени и има проблеми при нивното функционирање.

Изминативе неколку години поголеми канализациони мрежи со средства обезбедени од Агенцијата за финансиска поддршка на земјоделието и руралниот развој се изградени во с. Мождивњак (околу 11 км.) и с. Длабочица (околу 800 м.) Дурачка Река (1,4 км), а преку Бирото за регионален развој и канализација во с. Конопница во должина од околу 1,3 км.

Оваа година се започнати и веројатно ќе продолжат работите и во наредната година за изградба на следниве канализациони мрежи: Изградба на канализација -дел од Mezovski livadi и Крстата падина за кои веќе се склучени Договори со Изведувач на работите и истиот е воведен во работа.

Доколку има нови повици во наредната година од страна на министерствата или други институции соодветно ќе биде аплицирано.

2.1 Изградба и реконструкција на канализациона мрежа

1. Изградба на канализација -дел од Мезовски Ливади и Крстата Падина
2. Изградба на секундарна фекална мрежа Бојанов Дол
3. Изградба на канализација на дел од Осичка маала (Бурови Бавчи)
4. Доизградба на канализација во населба Цонев Рид.
5. Изградба на канализациона мрежа за локалитет испод детска градинка „Детелинка“ (фазно)
6. Реконструкција, доизградба или санација на други помали делови и краци од канализациони мрежи преку ЈП Комуналец за кои ќе се појави потреба.

Доколку се обезбедат средства од други извори би се аплицирало со следниве проекти:

7. Доизградба на главен колектор и спојување на десен со лев колектор до локалитет на пречистителна станица за фекални води (фазно)
8. Дислокација на дел од лев главен колектор према техничка документација (фазно)

Напомена: Реализацијата на Програмата во многу ќе зависи од евентуален прилив на средства по однос на апликации од домашни и меѓународни институции. во текот на наредната година. Во тој случај соодветно ќе бидат зголемени средствата предвидени во приходниот и расходниот дел.

2.2 Izработка на tehni~ka dokumentacija

- 1 Докомплетирање на техничка документација за Доизградба на главен колектор и спојување на десен со лев колектор до локалитет на пречистителна станица за фекални води
- 2 Доработка и докомплетирање на техничка документација за изградба на канализациона мрежа за локалитет испод детска градинка Детелинка
3. Projekt za kanalizacija naselba "Gramaje";
4. Projekt za kanalizacija za delovi od selo Kopornica
5. Подготвителни активности за изработка на техничка документација за главна пречистителна станица за град Крива Паланка
6. Изработка и доработка на техничка документација според барања и потреби на месни заедници, проценка на стручните служби од општината и ЈП Комуналец.

П Р И Х О Д И:

1. Средства од министерства, агенции и др. институции	9.000.000 ден.
2. Буџет на Општината	3.000.000 ден.
3. Учество на ЈП „Комуналец“	2.000.000 ден.
ВКУПНО.	14.000.000 ден.

Р А С Х О Д И:

1. Изградба на канализациони системи	11.000.000,00
2. Доизградба и санација на постојни канализации кои ќе бидат превземени од Општината, односно ЈП Комуналец	2.000.000,00
3. Експропријација	500.000,00
4. Изработка на техничка документација	500.000,00
Вкупно :	14.000.000,00 ден.

Програмата стапува на сила со денот на донесувањето, истата ќе се објави во Службен гласник на Општина Крива Паланка, а ќе се применува од 01.01.2021 година.

Бр.09-3365/25
27.11.2020 год.
Крива Паланка

СОВЕТ НА ОПШТИНА КРИВА ПАЛАНКА
Претседател
Изабела Павловска